

har man kun lignet paa den Del af Menigheden, som hører til Byen, aldrig paa Landsognet. Det er det, jeg vil bede den højtærede Minister og det eventuelle Udvalg have Opmærksomheden henvendt paa.

Sigurd Berg: Den højtærede Kultusminister har angivet det Hovedsynspunkt for Bedømmelsen af sine Lovforslag, at de skulde betegne et Skridt henad Vejen til at opnaa en Opfyldelse af Grundlovens § 75, og at de skulde være et Udtryk for, at det var hans Ønske, at man skulde begynde det kirkelige Reformarbejde med en mild og nænsom Haand. Det første Spørgsmaal, der da synes mig at paa-trænge sig, naar jeg skulde tage Stilling med Hensyn til dette Spørgsmaal, er, om jeg billiger eller misbilliger det Hovedsynspunkt, den højtærede Minister har anlagt. Man kunde jo meget vel tænke sig, at Forholdet, trods den lange Stagnations-tid, havde udviklet sig saaledes, at der i Befolkningen var en stærk og udpræget Stemning paa disse Omraader, men det tror jeg ikke, der er. En enkelt kirkelig Retning har med Nidkærlighed og Iver skabt sig en Organisation og gennem denne Organisation muligvis samlet en bestemtere Opfattelse af disse Forhold inden for sin særlige Tilhængerkreds. Men ud herover tror jeg ikke, at der er gjort noget meget stort Arbejde i Befolkningen for at samle den til en klarere Opfattelse af de Spørgsmaal, vi her have med at gøre. Jeg maa i saa Henseende sige, at det forekommer mig uheldigt, at de kirkelige Frihedskrav Venner ikke have benyttet den døde Tid, der har været i vort Lovgivningsarbejde, til at vække en stærkere Sans og en stærkere Stemning for de kirkelige Frihedskrav ude i Befolkningen, end de have. Da man opnaaede Indførelsen af den politiske Valgret, skete det jo ved, at der udefra blev øvet et stærkt Tryk fra de interesseredes Kreds. Men naar vi sammenligne dette Forhold med Indførelsen af den kirkelige Valgret, vil man jo se, at dette Tryk udefra til at faa disse Forslag fremsat har manglet, og man vil endvidere se, at betragter man de interesseredes Kreds, saaledes som den er, da savner man den Enighed eller overvejende Enighed, som i det andet Forhold gjorde sig gældende — her har man tværtimod den mest livlige Uenighed. Jeg tror derfor, det vil være heldigt, at man begynder Reformarbejdet paa disse Omraader med at vække en stærkere Interesse i Befolkningen gennem disse Forslag for en virke-

lig Opfyldelse af Grundlovens § 75, idet man begynder Reformarbejdet i alt væsentligt paa det bestaaende Grundlag, paa Folkekirken bestaaende Grund, og at man saa lader den Art Love udforme sig i Livet og derigennem forbereder den store og afgørende Reform. Det vil ogsaa af en anden Grund være heldigt, at man gennemfører Forslag af en forberedende og vækkende Art, nemlig fordi man da, medens saadanne Lovforslag virke ude i Befolkningen, vil kunne gennemføre Lovforslag, der udskille de rent borgerlige og statslige Ting fra Kirken, saaledes at man lettere vil naa til Enighed om de rent kirkelige Forhold, naar Kirkeforfatningen skal gennemføres. Endelig tror jeg ogsaa, der er en anden Grund til at give Kultusministerens Hovedsynspunkt sin Tilslutning, og det er den, at det jo ganske vist, som det er fremhævet under Forhandlingerne her, er rigtigt, at Folkekirken er en borgerlig Institution, men det er jo ogsaa rigtigt, hvad der er sagt, at den er noget mere, noget betydeligt mere, idet man ved at lovgive paa disse Omraader kommer ind paa Forhold, der røre ved Menneskenes dybeste og alvorligste Eje, og jeg tror, at det til alle Tider vil være heldigt, at man her lovgiver med nogen Varsomhed.

Medens jeg altsaa kan tiltræde det Hovedsynspunkt, som den højtærede Kultusminister har anlagt ved Bedømmelsen af Lovforslagene, mener jeg dog, at der kunde være visse Ændringer, som kunde være gennemførlige, ogsaa naar man bibeholder denne Hovedbetragtning.

I § 2 i Menighedsraadsforslaget staar, at Sognepræsten er Raadets Formand. Om dette Punkt sagde den højtærede Kultusminister i nogle Svar, han gav forleden Dag, at, naar Menighederne selv faa Indflydelse paa Valg af deres Præster, hvad er da naturligere, naar de vælge en Præst, de synes om, end at han saa ogsaa er Formand i Menighedsraadet. Nej, jeg synes ogsaa, at intet er naturligere, hvis man indførte den Bestemmelse i Forslaget, at Menighedsraadet havde Valgret af Præsten. Saa var det det rigtige, saa fik de den Præst, de syntes om, og intet var da naturligere, end at man lod den Bestemmelse staa, at Sognepræsten er Raadets Formand. Men hvis nu den Indstillingsform, som den højtærede Kultusminister har foreslaaet, bliver bibeholdt, saa kan det meget godt ske, at der kommer en Præst, som har Flertallet af Menighedsraadet imod sig, og man faar altsaa en født Formand ind i Menighedsraadet, som dettes Flertal ikke